

توصیه‌های امتحانی یک معلم

هر یک از ما به‌عنوان معلم، در طول سال‌های فعالیت‌مان تجربه‌هایی می‌اندوزیم که دوست داریم با سایر همکاران به اشتراک بگذاریم. یکی از موضوعات تجربه‌های معلمی معمولاً جلسات امتحانی است که برای ما و بچه‌ها شیرینی یا تلخی خاص خود را دارد. ممکن است شما با برخی توصیه‌های حاصل از این تجربه‌ها موافق یا مخالف باشید. اما خواندن یا شنیدن آن‌ها، خالی از لطف نیست.

در طول ۲۸ سال تدریس خود، متوجه شده‌ام برخی دانش‌آموزان در جلسه امتحان سؤال می‌پرسند؛ در حالی که سؤالات خوانا و واضح‌اند؛ یعنی نیازی به خواندن دوباره آن‌ها نیست. معمولاً به این گونه دانش‌آموزان می‌گویم: جلسه امتحان محل پرسش و پاسخ نیست. این دانش‌آموزان در بازیابی پاسخ‌ها از حافظه مشکل دارند. به همین دلیل، در ابتدای سال تحصیلی و قبل از شروع امتحانات، به آن‌ها توصیه می‌شود موارد زیر را رعایت کنند:

از هر درس و موضوع، چند واژه کلیدی (حداقل سه و حداکثر هشت کلمه) را برای خود یادداشت کنید. سعی کنید هر یک از این واژه‌ها را در یک یا چند جمله به کار ببرید.

به معنای کلمات دقت کنید: هر واژه‌ای را که برای اولین بار می‌خوانید، مفهوم آن را یاد بگیرید.

به مغز خود دستور دهید اطلاعات را برای مدت زمان زیادی به ذهن بسپارد. مغز براساس فرمان‌های صادر شده عمل می‌کند نه بر مبنای احساس‌های صادر شده.

از هر واژه یک تصویر ذهنی برای خود داشته باشید. تجربه نشان داده است، هر چه کلمات با تصویر همراه شوند، یادآوری آن‌ها آسان‌تر خواهد بود.

سلسله مراتب را حفظ کنید. عنوان کتاب درسی را با عنوان درس و موضوعات مربوط به آن و ریز مواد درسی ارتباط دهید. از تجربه‌های خود به نحو مؤثر استفاده کنید. دانش‌آموزی را نمی‌توان یافت که

بی تجربه باشد. پس این تجربه‌ها را در موعد مقرر به کار بگیرید.

نگوید از این کتاب یا موضوع خاطره تلخ دارم. به خودتان بگویید شاید این موضوع ناخوشایند، به اندازه آن موضوع خوشایند برایت لذت‌بخش باشد و میزان کاربرد آن هم بیشتر باشد.

همواره برای خود سؤال طرح کنید. موتور محرکه مغز دانش‌آموز، سؤال کردن است. هر چقدر می‌توانید اطلاعات را با سؤال همراه کنید و مفاهیم را به‌صورت سؤال درآورید.

برای باسواد شدن بخوانید، مطالب را تنها برای پایان ترم یا فلان زمان مشخص نخوانید. ذهن خود را باز کنید و به خودتان بگویید می‌خواهم مفاهیم درس را یاد بگیرم و به کار ببرم، زیرا درس و زندگی به هم آمیخته‌اند.

مکان یادگیری را در نظر داشته باشید: هر چه در جلسه امتحان، محل یادگیری خود در کلاس درس و اتاق مطالعه خود را بیشتر به یاد داشته باشد، به همان نسبت یادآوری شما بیشتر خواهد شد.

عمیق یاد بگیرید: یادگیری سطوحی دارد. اولین سطح پردازش به ظاهر کلمه مربوط است (تأثر حسی)، دومین سطح پردازش با تلفظ کلمه مرتبط است (تکرار) و سومین سطح بر معنای کلمه تأکید دارد (تمرین بیشتر).

یادگیری معنی دار داشته باشید: اطلاعات را به صورت یک هرم آموزشی در نظر بگیرید که در رأس هرم اطلاعات

کلی (عنوان درس)، در میانه آن اطلاعات کمتر کلی (موضوعات درس) و در قاعده هرم ریزمواد درسی قرار دارند. یعنی مفاهیم را به صورت سلسله مراتب در نظر بگیرید و سطوح آن را برای خود معنی‌دار کنید تا بازیابی شما بهتر شود.

ارتباط مؤثر برقرار کنید: آنچه را یاد می‌گیرید، را با آنچه از قبل یاد گرفته‌اید ارتباط دهید. هر چه ارتباط بیشتر باشد، یادگیری بهتر و در نتیجه بازیابی آسان‌تر خواهد بود.

پیوند هیجانی کنید: آنچه را یاد می‌گیرید، به آنچه علاقه دارید، پیوند دهید. به عبارت دیگر، اطلاعات یاد گرفته شده را به اطلاعات خوشایند یا خاطرات خوب و امور وابسته به آنچه را یاد می‌گیرید، با آنچه از قبل یاد گرفته‌اید ارتباط دهید تا بازیابی شما سهل و روان انجام شود.

پرسش و پاسخ در کلاس درس، نه تنها به برقراری ارتباط و نمایان شدن تفاوت‌های فردی کمک می‌کند، بلکه خود شاخص پیشرفت تحصیلی است. آنچه عملکرد دانش‌آموز را نشان می‌دهد، جلسه امتحان نیست که آن هم برای پرسش و پاسخ باشد؛ بلکه عملکرد او در طول سال تحصیلی و بلکه لحظه لحظه ساعت‌های آموزشی شاخص درک اوست. در کلاس درس می‌توان زمان کافی برای پاسخ‌گویی به سؤالات در نظر گرفت، دانش‌آموزان را درگیر فعالیت‌های درسی کرد و اجازه اظهار نظر و پاسخ‌گویی به همه دانش‌آموزان را داد